

Sygn. akt VU 213/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant st. sekr. sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 09 listopada 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 30 listopada 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 213/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 listopada 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy S. S. prawa do emerytury, gdyż nie udowodnił on 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu z dnia 27 grudnia 2017 roku pełnomocnik S. S. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury podnosząc, iż S. S. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresach zatrudnienia:

- od dnia 5 lipca 1976 roku do dnia 1 września 1986 roku w (...) w M. na stanowisku traktorzysty;
- od dnia 2 września 1986 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w (...) w M. na stanowisku elektromontera;
- od dnia 8 lutego 1993 roku do dnia 15 sierpnia 1993 roku w (...) w M. na stanowisku traktorzysty;
- od dnia 1 października 1996 roku do 31 marca 1997 roku w (...) w M. na stanowisku traktorzysty;
- od dnia 7 kwietnia 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku w (...) w M. na stanowisku konserwatora oczyszczalni.

Nadto pełnomocnik wniósł o zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej od 27 października 1977 roku do 18 października 1979 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. S., urodzony dnia (...), złożył w dniu 16 listopada 2016 roku wniosek o przyznanie emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach emerytalnych).

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił ogólny staż pracy **wynoszący 25 lat**, w tym 20 lat 11 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 6 dni okresów nieskładkowych a także 4 lata 1 miesiąc i 24 dni okresów uzupełniających (rola). Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi **łącznie 8 miesięcy** i jest to okres zatrudnienia **od dnia 1 maja 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku** na stanowisku **konserwatora oczyszczalni**.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono wnioskodawcy okresów pracy:

- od dnia 5 lipca 1976 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w (...) w M. na stanowisku traktorzysty;
- od dnia 8 lutego 1993 roku od dnia 8 lutego 1993 roku do dnia 15 sierpnia 1993 roku w (...) w M. na stanowisku pracownika gospodarczego;
- od dnia 1 października 1996 roku do 31 marca 1997 roku w (...) w M. na stanowisku pracownika gospodarczego;
- od dnia 7 kwietnia 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku w (...) w M. na stanowisku pracownika gospodarczego oraz okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 27 października 1977 roku do 18 października 1979 roku, a także okresów przebywania na urlopie bezpłatnym od 12 października 1985 roku do 24 stycznia 1986 rok i od 1 grudnia 1986 roku do 18 stycznia 1987 roku (dowód: decyzja z dnia 30 listopada 2016 roku, k. 37 akt emerytalnych, odwołanie k.3-5, odpowiedź na odwołanie k.25-26 akt sprawy).

W okresie **od dnia 5 lipca 1976 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku** wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy **w (...) w M.** . Ubezpieczony początkowo pracował na stanowisku traktorzysty w (...) przy (...) w M.. Od dnia 27 października 1977 roku do 18 października 1979 roku ubezpieczony odbywał Zasadniczą Służbę Wojskową, zaś po jej zakończeniu powrócił do pracy w (...) w M., gdzie w dniu 18 listopada 1979 roku zawarto z nim umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku traktorzysty w Zakładzie Usług (...) w M. (dowód: umowa o pracę –akta osobowe skarżącego). Kolejne umowy o pracę o tożsamej treści pracodawca zawarł ze skarżącym w dniu 1 stycznia 1980 roku oraz w dniu 1 kwietnia 1981 roku (dowód: umowy o pracę –akta osobowe skarżącego).

W dniu 6 marca 1981 roku oraz w dniu 26 marca 1985 roku ubezpieczony ukończył kurs z zakresu chemizacji, tj. z zakresu nawożenia i wapnowania gleb, ochrony roślin, budowy i obsługi sprzętu do nawożenia i wapnowania, techniki i wykonywania prac chemizacyjnych (dowód: świadectwo ukończenia kursu akta osobowe ubezpieczonego).

Poczynając od dnia 26.10.1983 roku ubezpieczony został przeniesiony do Zakładu Usług (...) w M. na stanowisko traktorzysty (dowód: angaże –akta osobowe skarżącego).

Od dnia 2 września 1986 roku wnioskodawcy zmieniono zapis w angażu wskazując, iż pracuje na stanowisku elektromontera- mechanika, zaś od dnia 1 lutego 1988 roku na stanowisku elektromechanika. Wnioskodawca na powyższym stanowisku pracował do końca zatrudnienia w Spółdzielni (...) w M. tj. do dnia 30 kwietnia 1991 roku (dowód: świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 1991 roku w aktach osobowych oraz k., umowa o pracę z dnia 5 lipca 1976 roku w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 27 lipca 1976 roku w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 18 listopada 1979 roku w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 1 stycznia 1980 roku w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 1 kwietnia 1981 roku w aktach osobowych, angaż z dnia 26 października 1986 roku w aktach osobowych, angaż z dnia 1 września 1986 roku w aktach osobowych, karta powołania w aktach osobowych, książeczka wojskowa k. 65-69 w aktach kapitału początkowego, legitymacja ubezpieczeniowa k.28 akt emerytalnych).

(...) w M. posiadała własne grunty oraz zajmowała się świadczeniem usług dla rolników, polegających na wykonywaniu prac polowych: orki, zasiewów, zbioru zbóż i nasadzeń, wapnowania, wykonywania oprysków (dowód: zeznania świadków: J. B. k-41 00: 07:55, 00: 08:10, 00:15:12 i dalej, 00:15:54, 00:17:00, H. B. (1) k-41 00: 21:21 i dalej). W związku z powyższym Spółdzielnia posiadała na wyposażeniu kombajny oraz ciągniki z naczepami oraz potrzebnym wyposażeniem w postaci: pługów, bron, kultywatorów (dowód: zeznania świadków: J. B. k-41 00:08:34, H. B. (1) k-41 00:21:14). Spółdzielnia w ramach zawartych umów wykonywała także usługi transportowe na rzecz innych zakładów, pracownicy (...) przy pomocy ciągnika z naczepami przewozili materiały budowlane (okoliczność bezsporna).

Do zakresu obowiązków skarżącego w (...) w M. na stanowisku traktorzysty należało wykonywanie prac transportowych oraz polowych. Prace transportowe wnioskodawca wykonywał na rzecz rodzimej (...) oraz firm zewnętrznych. W ramach prac transportowych skarżący przewoził ciągnikiem min. materiały budowlane (cement, cegły, itp.), pasze oraz nawozy (dowód: zeznania świadka J. P. k- 00:37:22, H. B. (1) k-41 00:23:01)

W okresie od dnia 2 września 1986 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w (...) w M. skarżący pracował na stanowisku mechanika-elektromontera w (...) w M., jego praca polegała głównie na remoncie wózków widłowych. Wózki należało rozebrać na części, co zajmowało cały dzień czterem pracownikom. Pracownicy, w tym wnioskodawca w kanale rozmontowywali układ kierowniczy wózka, który następnie remontowali przy warsztacie na hali, a następnie ponownie go montowali. Naprawa układu kierowniczego trwała z reguły jeden dzień (dowód: zeznania wnioskodawcy k-43 01:03: 58 i dalej, 01:04:26, 01:04:48). Następnie części wózka należało umyć w specjalnych środkach chemicznych, umalować przy pomocy pistoletu farbą minią, z baterii należało wyjąć ogniwa, włożyć nowe, pospawać i zalać elektrolitem. Rozbieranie wózków odbywało się na hali i każdy z pracowników wykonywał wszystkie czynności, nie było specjalizacji wśród pracowników (dowód: zeznania świadków: P. R. k-42,42v. 00: 44:28, 00:46:46 dalej, 00:47:06, 00:47:28, 00:48:20, J. B. k-41v., 42 00:09:35 i dalej, 00:12:00 i dalej, zeznania wnioskodawcy k-43 01:01:53, 01:02:21).

A. była osobnym pomieszczeniem, w którym znajdowały się kadzie, gdzie rozrabiano roztwór z wody i kwasu siarkowego, którym zalewano baterie (dowód: zeznania świadka P. R. k-42,42v. 00:45:01, 00:48:13 dalej, J. B. k-41v., 42 00:00:13:22 i dalej, zeznania wnioskodawcy k-43 01:01:29).

(...) w M. nie wystawiła wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna).

W okresie od dnia 8 lutego 1993 roku do dnia 15 sierpnia 1993 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w M. na stanowisku **robotnika gospodarczego**.

W okresie od dnia 24.05.1994 roku do dnia 30.11.1994 roku oraz od dnia 01.06.1995 roku do dnia 30.11.1995 roku wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą (dowód: zaświadczenie k-20,21 akt ZUS).

W dniu 1 października 1996 roku wnioskodawca został ponownie zatrudniony w (...) w M. na podstawie umowy o pracę na czas określony do dnia 31 marca 1997 roku na stanowisko **robotnika gospodarczego**. Akta osobowe skarżącego zawierają wniosek S. S. z dnia 30.09.1996 roku o przyjęcie go do pracy na stanowisko **robotnika gospodarczego**, zaświadczenie lekarskie z dnia 25.10.1996 roku o zdolności do pracy na stanowisku **robotnika gospodarczego**, oświadczenie wnioskodawcy z dnia 1.10.1996 roku potwierdzające znajomość przepisów dotyczących naruszenia tajemnicy służbowej na stanowisku **robotnika gospodarczego**, zaświadczenie z dnia 10.10.1996 roku o ukończeniu przez niego szkolenia wstępnego w zakresie BHP na stanowisku **robotnika gospodarczego**. Świadczenie pracy z dnia 01.04.1997 roku wskazuje, iż skarżący był zatrudniony w powyższym okresie na stanowisku **robotnika gospodarczego oraz konserwatora**. W dniu 7 i 8 kwietnia 1997 roku ubezpieczony odbył kurs szkolenia wstępnego na stanowisko robotnika gospodarczego (dowód: akta osobowe skarżącego).

W dniu 7 kwietnia 1997 roku wnioskodawca ponownie został zatrudniony w (...) w M. na podstawie umowy o pracę na czas określony do dnia 30 kwietnia 1998 roku na stanowisko **robotnika gospodarczego**. Świadczenie pracy z dnia 04.05.1998 roku wskazuje, iż skarżący był zatrudniony w powyższym okresie na stanowisku **robotnika gospodarczego oraz konserwatora**. W angażu z dnia 23.05.1997 roku pracodawca wskazał, iż S. S. zatrudniony jest na stanowisku **robotnika gospodarczego**, takie też stanowisko wskazał pracodawca w kolejnej umowie o pracę zawartej ze skarżącym w dniu 7 lipca 1997 roku, zaś w angażu z dnia 30.04.1998 roku wskazano, iż ubezpieczony zatrudniony jest na stanowisku **konserwatora** (dowód: świadectwo pracy z dnia 16 sierpnia 1993 roku k. 22 akt emerytalnych i w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 8 lutego 1993 roku w aktach osobowych, legitymacja ubezpieczeniowa k.28 akt emerytalnych, świadectwo pracy z dnia 1 kwietnia 1997 roku k. 23 akt emerytalnych i w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 1 października 1996 roku w aktach osobowych, legitymacja ubezpieczeniowa k.28 akt emerytalnych, świadectwo pracy z dnia 4 maja 1998 roku k. 24 akt emerytalnych i w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 7 kwietnia 1997 roku w aktach osobowych, umowa o pracę z dnia 7 lipca 1997 roku w aktach osobowych, angaż z dnia 30 kwietnia 1998 roku w aktach osobowych, legitymacja ubezpieczeniowa k.28 akt emerytalnych).

Ubezpieczony S. S. był zarejestrowany w Urzędzie (...) w P. jako bezrobotny w okresach: -09.09.1991-31.12.1991, -01.01.1992-30.11.1992, -18.08.1993-31.12.1993, -01.01.1994-23.05.1994, -03.12.31.12.1994, -01.01.1995-31.05.1995, -06.12.1995-31.12.1995, - 01.01.1996-08.02.1996, -27.03.1996-30.09.1996 (dowód: zaświadczenia k-29 akt ZUS).

Urząd (...) w M. nie wystawił wnioskodawcy świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia wymaganego 15 –letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca miał wymagany 25-letni staż pracy, w dniu (...) ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Zgodnie z art. 32 ww. ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Pracą w warunkach szczególnych jest natomiast praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, **ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze** (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, IIUKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach: od dnia 5 lipca 1976 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w (...) w M. oraz od dnia 8 lutego 1993 roku do dnia 15 sierpnia 1993 roku, od dnia 1 października 1996 roku do 31 marca 1997 roku i od dnia 7 kwietnia 1997 roku do 30 kwietnia 1998 roku w (...) w M. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych, w tym w aktach pracowniczych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w (...) i (...) w M. tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach, ponieważ wnioskodawca nie przedstawił świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, a na podstawie dokumentów załączonych do wniosku emerytalnego nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie charakteru tej pracy.

W takiej sytuacji, to na wnioskodawcy, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywał obowiązek wykazania, że w okresie objętym świadectwem pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Jednakże wnioskodawca nie sprostował temu obowiązkowi.

W ocenie Sądu Okręgowego **brak było podstaw** do zaliczenia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy **od dnia 5 lipca 1976 roku do dnia 1 września 1986 roku w (...) w M.** na stanowisku **traktorzysty**. S. S. wnosząc bowiem odwołanie od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego podniósł, iż w powyższym okresie, będąc zatrudnionym na stanowisku traktorzysty, faktycznie pracował na stanowisku kierowcy ciągnika, przy pomocy którego wykonywał prace transportowe na rzecz (...) oraz podmiotów zewnętrznych, przewożąc dla nich materiały budowlane, kamienie i żwir. Skarżący podniósł przy tym, iż nie wykonywał żadnych prac polowych na rzecz rolników indywidualnych w postaci: oprysków, orki, zasiewów, wapnowania i na potwierdzenie charakteru wykonywanej przez siebie pracy przedstawił dowody osobowe w postaci zeznań świadków: J. B., H. B. (1), P. R. i J. P.. Sąd po dokonaniu analizy zeznań powyższych świadków uznał za niewiarygodne twierdzenie, iż ubezpieczony we wskazanym przez siebie okresie wykonywał prace w szczególnych warunkach, w szczególności zaś w okresie swojego zatrudnienia w (...) w M. nie wykonywał żadnych prac polowych na rzecz rolników indywidualnych w postaci: oprysków, orki, zasiewów, wapnowania.

Wszak przepis art. 233 § 1 KPC stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Granice swobody sędziowskiej przy ocenie materiału dowodowego wyznaczają trzy czynniki: **logiczny** (obowiązek wyciągnięcia z materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych), **ustawowy** (powinność rozważenia całego materiału dowodowego) oraz **ideologiczny** (psychologiczny), przez który rozumie się świadomość prawną sędziego, kulturę prawną oraz system reguł pozaprawnych i ocen społecznych, do których odsyłają normy prawne.

Oczywistym jest, iż przedmiotowa sprawa ma szczególny charakter, z uwagi przedmiot dochodzonego roszczenia. Wszak w orzecznictwie na gruncie art. 473 § 1 KPC akcentuje się, iż dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1998 r., II UKN 357/98, OSNAPUS 2000/3/112 oraz uchwały z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, opubl. Legalis, z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, opubl. Legalis). Przyjąć jednak należy, że dowód z zeznań świadków oraz strony nie powinien przesądzać o prawie do emerytury w szczególnych warunkach, jeśli fakty wynikające z tych zeznań **nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej**, jednakże tylko wówczas, gdy dokumentacja nie zawiera jawnych sprzeczności i nieścisłości (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lipca 2014 r., III AUa 633/14). Nadto podnieść należy, iż w sprawie, której przedmiotem jest prawo do świadczenia emerytalnego z tytułu pracy w warunkach szczególnych **wymaga się dowodów niebudzących wątpliwości**, potwierdzających, bądź uprawdopodobniających, ale **w stopniu granicznym z pewnością**, nie tylko fakt zatrudnienia, lecz także pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy, w tym świadczenie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 października 2016 r., III AUa 44/16).

Odnosząc powyższe zasady do przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego stwierdzić należy, iż dowód z zeznań świadków: J. B., H. B. (1) oraz J. P. w żadnym razie nie może zostać oceniony jako **niebudzący wątpliwości** i potwierdzający, bądź uprawdopodobniających, **w stopniu granicznym z pewnością** charakter świadczoną pracę przez skarżącego w spornym okresie. Na wstępie wskazać trzeba, iż dokumentacja pracownicza ubezpieczonego w postaci umów o pracę, angaży oraz świadectwa pracy wskazuje, iż zatrudniony był na stanowisku „traktorzysty”, nie zaś „kierowcy ciągnika”. Nadto wnioskodawca w dniu 6 marca 1981 roku oraz w dniu 26 marca 1985 roku ukończył **kurs z zakresu chemizacji, tj. z zakresu nawożenia i wapnowania gleb, ochrony roślin, budowy i obsługi sprzętu do nawożenia i wapnowania, techniki i wykonywania prac chemizacyjnych**, co wskazuje, iż pracodawca kierował go do takiej właśnie pracy (dowód: świadectwo ukończenia kursu akta osobowe ubezpieczonego). Ponadto zauważyć należy, iż świadkowie zeznawali na okoliczność faktów, które miały miejsce około 40 lat temu. Należy więc przede wszystkim odpowiedzieć sobie na pytanie, oczywiście kierując się doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania, na ile pamięć świadków może być miarodajna, zważywszy, że pamięć ludzka jest bardzo ułomna i wybiórcza, a fakty dotyczyły osoby im obcej, z którą nie miały do czynienia każdego dnia. W niniejszej sprawie zaś przedmiotem ustaleń jest charakter pracy skarżącego **każdego sześciotygodniowego dnia pracy przez ponad 15 lat**. Podnieść przy tym należy, iż specyfika pracy kierowcy polega na tym, iż każdego dnia rano otrzymuje on dyspozycję wykonania określonego kursu, bądź wykonania innych czynności na rzecz pracodawcy i w konsekwencji nie ma możliwości zaobserwowania pracy innych kierowców. Dla oceny wiarygodności zeznań świadków nie bez znaczenia pozostaje także specyfika funkcjonowania (...) w latach 70-tych i 80-tych XX wieku, których wszak istotą powołania oraz funkcjonowania było świadczenie usług dla rolników indywidualnych, którzy nie posiadali wówczas sprzętu rolniczego i korzystali z pomocy (...) przy wykonywaniu praktycznie wszystkich prac polowych: orki, zasiewów, zbioru zbóż i nasadzeń, wapnowania, wykonywania oprysków. Świadczy zresztą o tym wyposażenie spółdzielni, która posiadała: kombajny, ciągniki z naczepami oraz niezbędnym wyposażeniem w postaci: pługów, bron, kultywatorów. Nadto Spółdzielnia posiadała własne grunty, które także wymagały pracy traktorzystów. Oczywistym jest, że spółdzielnie rolnicze korzystały z możliwości uzyskania dodatkowych zysków ze świadczenia usług transportowych na rzecz innych zakładów i wnioskodawca takowe usługi także świadczył, jednakże niewiarygodnym jest w ocenie Sądu, aby wyłącznie one stanowiły przedmiot jego pracy. Wszak świadek J. B. zeznał, iż Zakład Usług (...) w M. zajmował się świadczeniem usług dla rolników indywidualnych, jak stwierdził „obrabiali

rolnikom pola” i wnioskodawca „właśnie z tego Oddziału przyszedł” (dowód: zeznania świadka J. B. k-40v.,41 00:07:55, 00:08:10, 00:15:12 i dalej, 00:17:00). Dokonując oceny zeznań świadka H. B. (2) Sąd uznał, iż nie mogą one stanowić dowodu nie budzącego wątpliwości skoro zeznania świadka zawierają sprzeczności. H. B. (2) zeznał bowiem, iż do godziny 16 pracował wykonując usługi transportowe na rzecz firm zewnętrznych wożąc materiały budowlane (cement, cegłę), a po godzinie 16 świadczył usługi dla rolników i w takim samym systemie pracował wnioskodawca. Świadek podkreślił przy tym, iż warunkiem uzyskania zgody na pracę wyłącznie „przy transporcie” była praca w polu po godzinie 16 (dowód: zeznania świadka H. B. (2) k- 41,41v.; 00:19:50, 00:23:01, 00:31:47). Jednocześnie jednak świadek zeznał, iż S. S. po godzinie 16, jeśli chciał to mógł „pracować w polu”, ale też mógł jechać do domu (dowód: zeznania świadka H. B. (2) k- 41,41v.; 00:30:30). Co znaczące świadek zeznał, iż prace polowe w (...) były wykonywane przed godziną 16 i w Oddziale w R. wszyscy traktorzyści pracowali w polu. W tym kontekście twierdzenia świadka, iż w Zakładzie w M. na 22 traktorzystów czterech z nich wykonywało wyłącznie usługi transportowe dla podmiotów zewnętrznych jest niewiarygodne (dowód: zeznania świadka H. B. (2) k- 41,41v.; 00:31:37). Świadek nie przedstawił żadnych racjonalnych powodów, dla których on oraz wnioskodawca nie byli kierowanie do prac polowych. Wszak zarówno H. B. (2), jak i S. S. zatrudnieni byli na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem ustalonym w oparciu o stawkę godzinową i nie wykazali żadnych szczególnych uprawnień, które kwalifikowały by ich do prac transportowych z wyłączeniem prac polowych, **do których wnioskodawca został zresztą przeszkolony**, na co wskazywano już powyżej. Podkreślić przy tym należy, iż świadek pracował w jednym Oddziale z wnioskodawcą dopiero od miesiąca maja 1982 roku , albowiem pierwsze pięć lat pracował w Oddziale (...) w R., tak więc nie może potwierdzić charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w okresie od 5 lipca 1976 roku do miesiąca maja 1982 roku (dowód: zeznania świadka H. B. (2) k- 41,41v.; 00:20:34, 00:22:30).

Świadek J. P. zeznał, iż widywał S. S. jedynie sporadycznie, gdy przyjechał np. po paliwo, wówczas skarżący kierował traktorem z przyczepą, na której miał załadowane worki z paszą, nawozem. Świadek jednak na pytanie Przewodniczącego, czy S. S. wykonywał wyłącznie usługi transportowe, czy także pracował w polu odpowiedział, iż: „jak bym cały czas był z nim, to bym wiedział” (...) „widziałem go z przyczepą” (dowód: zeznania świadka J. P. k- 00:37:22), zaś na pytanie pełnomocnika organu rentowego stwierdził: „ja nie pracowałem w M., ja nie wiem co on tam robił” (dowód: zeznania świadka J. P. k- 00:41:54). Zeznania świadka J. P. mają więc bardzo ograniczony zakres i w żadnym razie nie mogą stanowić dowodu na potwierdzenie charakteru wykonywanej przez skarżącego pracy w pełnym wymiarze godzin każdego dnia tygodnia.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, iż uznanie za wiarygodne twierdzenia skarżącego oraz świadka H. B. (1), iż S. S. w okresie zatrudnienia nie świadczył usług na rzecz rolników indywidualnych i nie wykonywał na ich rzecz prac polowych, stanowiło by sprzeniewierzenie się zasadom doświadczenia życiowego oraz uchybienie zasadom logicznego rozumowania. Podkreślić przy tym należy, iż ubezpieczony przesłuchiwany w charakterze strony wskazał, iż początkowo zajmował się zaopatrzeniem hodowli świń w R. i P. i w związku z tym dwa razy w tygodniu jeździł po serwatkę i raz w tygodniu po paszę. Wskazane przez skarżącego czynności w żadnym razie nie wskazują na wykonywanie prac transportowych w pełnym wymiarze czasu pracy, podobnie zresztą jak przewóz pasz w okresie żniw, albowiem w swych zeznaniach wnioskodawca głównie skupił się na długim czasie oczekiwania w kolejce w skupie zboża (dowód: zeznania wnioskodawcy k-43 00:55:10 i dalej, 00:56:36). Zresztą zeznania skarżącego nie mogą stanowić podstawy do poczynienia bezsprzecznych ustaleń faktycznych w sprawie, albowiem S. S. nie potrafił precyzyjnie wskazać w jakim Oddziale (...) zaczynał pracę, w szczególności kiedy rozpoczął pracę w Zakładzie Usług (...) w M., nadto zeznał, iż pracował jeszcze na stanowisku traktorzysty przez 10 lat od około 1983 bądź 1984 roku, co jest w sprzeczności z dokumentacją pracowniczą oraz twierdzeniem samego skarżącego, który wszak podnosi, iż od 1986 roku pracował także na stanowisku elektromontera (dowód: zeznania wnioskodawcy k-43 00:57:02 i dalej).

Zeznania pozostałych świadków: J. B. oraz J. P., z uwagi na swój wybiórczy charakter, nie mogą stanowić potwierdzenia dla wersji przedstawionej przez skarżącego.

W tym miejscu wskazać należy, iż ustalenie zakresu wykonywanych prac przez skarżącego w (...) w M. jest kwestią istotną, albowiem do prac w szczególnych warunkach ustawodawca zalicza wyłącznie prace **kierowców ciągników wykonywane w transporcie** (dział VIII Wykaz A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). W świetle przepisów wykazu A wyodrębnienie prac w szczególnych warunkach ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do obniżonego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej prac nie jest przypadkowy, albowiem specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu i branż determinuje charakter świadczonych w nich prac oraz warunki w jakich są wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie jest zatem możliwe dowolne i swobodne wiązanie konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, LEX Nr 619638 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 stycznia 2013 roku, III AUa 849/12, LEX Nr 1271881). Tylko w sytuacji, gdy stopień szkodliwości czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest ona wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została przyporządkowana do innego działu przemysłu (gospodarki). Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (...).” Analogiczne stanowisko wyrażono w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2016 r., III UK 1/16, wskazując w nim, że zatrudnienie traktorzysty przy pracach polowych w rolnictwie nie stanowi pracy w szczególnych warunkach z wykazu A, dział VIII, poz. 3 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., czyli pracy kierowcy ciągnika w transporcie, zwracając uwagę na utrwalającą się jednolitą wykładnię tego przepisu, według której praca kierowcy ciągnika w transporcie i praca traktorzysty w rolnictwie, to nie są tożsame zatrudnienia w aspekcie możliwości jednakowej ich kwalifikacji, jako pracy w szczególnych warunkach. Wykładnia językowa regulacji zawartej w wykazie A, dział VIII, poz. 3, przy uwzględnieniu przyjętej przez rozporządzenie kwalifikacji branżowo-stanowiskowej oraz systematyki przepisów, nie pozwala na kwalifikowanie a priori pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych wykonujących pracę w rolnictwie, jako pracy w szczególnych warunkach. Stanowiska te wymienione zostały w dziale VIII wykazu A dotyczącym prac „w transporcie i łączności”, a nie w dziale X obejmującym prace „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”. Nie ma przesłanek, aby z góry zakładać, że wykonywanie prac na wskazanych stanowiskach - niezależnie od branży, w której praca jest wykonywana - związane jest z taką samą szkodliwością pozwalającą na zaliczenie tego okresu, jako uprawniającego do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Umieszczenie stanowiska kierowcy ciągnika w dziale VIII „w transporcie i łączności”, mimo ujęcia pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (poz. 3) odrębnie od pracy kierowców samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych (poz. 2), łączy szkodliwość tej pracy nie z samym faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem prowadzenia ich przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążen psychofizycznych, których nie ma - jak uznał ustawodawca - przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Uwzględnienie w wykazie A, dziale VIII pod poz. 3 prac kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek innych zadaniach (rodzaju pracy) niż zadania transportowe. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce ich wykonywania i rodzaj zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne”. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca traktorzysty jest zawsze pracą „w transporcie”, także wówczas, gdy kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika rolniczego prace polowe (np. siew, orze, nawozi, spulchnia glebę itp.) - por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2016 r., II UK 397/15 (niepublikowany). Odmowa zakwalifikowania, jako wykonywanej w szczególnych warunkach, pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika rolniczego) w trakcie prac polowych, a nie w transporcie, odpowiada rozumieniu tych przepisów przedstawionemu już wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, z dnia 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, z dnia 5 maja 2016 r., III UK 121/15, z dnia 5 maja 2016 r., III UK 132/15, oraz z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15).

Wnioskodawca był zatrudniony jako traktorzysta- kierowca ciągnika rolniczego w spółdzielni kółek rolniczych, czyli w dziale rolnictwo. Ustawodawca do prac w warunkach szczególnych zalicza prace kierowców ciągników, ale tylko w branży transportowej. Przy wykonywaniu prac polowych skarżący nie był narażony na taką samą ekspozycję czynników szkodliwych jak zatrudnieni w transporcie kierowcy ciągników i innych pojazdów transportowych. Prace polowe wykonywane przez traktorzystę nie są tak obciążające jak prace świadczone przez kierowcę ciągnika w transporcie, dlatego nie sposób ich zrównać i zaliczyć do prac w warunkach szczególnych. Tylko praca kierowcy ciągnika w transporcie jest pracą w szczególnych warunkach. Jest ona bowiem porównywalna do pracy kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 ton, wymaga podobnych kwalifikacji, skupienia na drodze oraz uwagi. Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 grudnia 2016 r. II UK 512/15, w którym stwierdzono, że **zatrudnienie traktorzysty przy pracach polowych w rolnictwie nie stanowi pracy w szczególnych warunkach z wykazu A, dział VIII, poz. 3** załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), czyli pracy kierowcy ciągnika w transporcie.

Mając na względzie powyższe rozważania, także okres zasadniczej służby wojskowej odbywanej przez ubezpieczonego od dnia 27 października 1977 roku do dnia 18 października 1979 roku nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, albowiem ubezpieczony nie udowodnił, iż wykonywał pracę w takim charakterze bezpośrednio przed wcieleniem do wojska i bezpośrednio po powrocie do pracy w (...).

Sąd uznał także, że wnioskodawca **nie pracował** w warunkach szczególnych w pozostałym spornym okresie **od dnia 2 września 1986 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w (...) w M.** na stanowisku **mechanika-elektromontera** w Dziale (...). Z zeznań świadków: P. R., J. P., J. B. wynika, iż praca skarżącego polegała głównie na remoncie wózków widłowych. Świadczenie: P. R. i J. B. oraz wnioskodawca zeznali, iż wózki widłowe należało najpierw rozebrać na części, co zajmowało cały dzień czterem pracownikom. Pracownicy, w tym wnioskodawca, w kanale rozmontowywali układ kierowniczy wózka, który następnie remontowali przy warsztacie na hali, a następnie ponownie go montowali w kanale. Naprawa układu kierowniczego trwała z reguły jeden dzień. Następnie części należało umyć w specjalnych środkach chemicznych, malować przy pomocy pistoletu, z baterii należało wyjąć ogniwa, włożyć nowe, pospawać i zalać elektrolitem. Rozbieranie wózków odbywało się na hali i każdy z pracowników wykonywał wszystkie czynności, nie było specjalizacji wśród pracowników. Podkreślić przy tym należy, iż akumulatorownia była osobnym pomieszczeniem, w którym znajdowały się kadzie, gdzie rozrabiano roztwór z wody i kwasu siarkowego, którym zalewano baterie. W świetle powyższych ustaleń nie budzi wątpliwości fakt, iż odwołujący się wykonywał w spornym okresie prace odpowiadające pracom wymienionym w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) **dział XIV „Prace różne”, poz. 13 „Prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych”, bądź lakierowanie ręczne lub natryskowym nie zhermetyzowanym (pkt 17 działu XIV)**, jednakże z uwagi na to, że prace te nie były wykonywane stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (8 godzin dziennie), praca skarżącego nie może zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych. Wszak jak wskazano powyżej S. S. oprócz wymiany stężonego kwasu siarkowego i jego rozrabiania, wykonywał także inne prace, które zajmowały niekiedy cały dzień np. demontaż i remont układu kierowniczego (o czym mówił sam skarżący przesłuchiwany w charakterze strony), który był przeprowadzany przy warsztacie, prace przy rozbiórce wózka widłowego na części, mycie i czyszczenie tych części, które to prace zajmowały cały dzień pracy. Wszak świadek P. R. na pytanie Przewodniczącego, czy ubezpieczony wykonywał cały czas prace szkodliwe dla zdrowia zeznał: „ ludzie się zmieniali, jeden by tego nie wytrzymał, ja wyznaczałem raz tego, raz tego, raz tego” (dowód: zeznania świadka k-42 00:44:28). Przypomnieć w tym miejscu należy, iż warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy **nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace, o jakich mowa w rozporządzeniu** (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272). Ponadto należy zauważyć, iż połączenie w ramach

jednego stanowiska prac o wysokim stopniu szkodliwości (w charakterze szczególnym) oraz prac, gdzie ten stopień szkodliwości jest niższy uniemożliwia stwierdzenie, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w warunkach szczególnych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 2014 r., III AUA 2484/13). Mając na uwadze przytoczone poglądy z orzecznictwa w pełni aprobowane przez Sąd Okręgowy procedujący na gruncie przedmiotowej sprawy należy zauważyć, iż wykonywanie przez ubezpieczonego różnych czynności w ramach pełnej dniówki, wśród których, także znajdują się czynności wskazane w załączniku rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r., nie pozwala kwalifikować tego jako pracy w warunkach szczególnych. Wszak w świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pracami w szczególnych warunkach **nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu**. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia stanowi zresztą, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do niego. Zatem nawet wykonywanie pewnych czynności w trudnych dla organizmu warunkach, a takowe na pewno były w warsztacie, gdzie pracował skarżący, jeżeli nie można ich zakwalifikować pod jedną z pozycji z wykazu, uniemożliwia traktowania takiego zatrudnienia jako mającego znaczenie z punktu widzenia prawa do emerytury, o jakim mowa w art. 32 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 r., sygn. akt II UK 21/10).

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika skarżącego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność potwierdzenia szczególnego charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, ponieważ w ocenie Sądu materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie, w tym przede wszystkim zeznania świadków, są na tyle precyzyjne, iż pozwalają na dokonanie przez Sąd oceny charakteru pracy wnioskodawcy w tym okresie.

Wszak definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. Mianowicie, zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jako przykłady takiej pracy można wymienić: pracę w narażeniu na hałas przekraczający dozwolone normy, w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych. Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Motyw przyświecający ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy emerytalnej opiera się zatem na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Z powyższych uwag wynika, że najistotniejszym zadaniem, jakie spoczywa na sądzie, **jest odtworzenie faktycznego zakresu obowiązków ubezpieczonego**. W razie stwierdzenia, że wykonywane obowiązki mieszczą się w powołanym wyżej wykazie, konieczna była subsumpcja, czy te konkretne obowiązki były wykonywane stale i w pełnym wymiarze. Krótko mówiąc, specyfika spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (o prawo do emerytury) to domena okoliczności faktycznych, ich odtworzenie wymaga często przeprowadzenia szeregu czynności procesowych. Chodzi o zgromadzenie materiału dowodowego w postaci dokumentów (np. z akt osobowych wnioskodawcy), zeznań świadków (współpracowników wnioskodawcy ze spornych okresów). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 marca 2000 r., III UKN 446/99 (OSNP 2001 nr 18, poz. 562) stwierdził, że ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających prowadzenie dowodu z opinii biegłego. Tożsame stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2009 r., I UK 201/08 oraz z dnia 7 lutego 2017 r. w sprawie sygn. akt II UK 686/15, w którym wskazał, iż ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w

pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających prowadzenie dowodu z opinii biegłego, a Sąd Okręgowy w pełni stanowisko to aprobuje.

Odnosząc się wreszcie do ostatniego okresu zatrudnienia skarżącego w (...) w M. stwierdzić należy, iż Sąd załączył do akt sprawy nie budzącą wątpliwości dokumentację pracowniczą S. S., z której wynika, iż w okresie od dnia 8 lutego 1993 roku do dnia 15 sierpnia 1993 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w M. na stanowisku **robotnika gospodarczego**. W dniu 1 października 1996 roku wnioskodawca został ponownie zatrudniony w (...) w M. na podstawie umowy o pracę na czas określony do dnia 31 marca 1997 roku na stanowisko **robotnika gospodarczego**. Akta osobowe skarżącego zawierają wniosek S. S. z dnia 30.09.1996 roku o przyjęcie go do pracy na stanowisko **robotnika gospodarczego**, zaświadczenie lekarskie z dnia 25.10.1996 roku o zdolności do pracy na stanowisku **robotnika gospodarczego**, oświadczenie wnioskodawcy z dnia 1.10.1996 roku potwierdzające znajomość przepisów dotyczących naruszenia tajemnicy służbowej na stanowisku **robotnika gospodarczego**, zaświadczenie z dnia 10.10.1996 roku o ukończeniu przez niego szkolenia wstępnego w zakresie BHP na stanowisku **robotnika gospodarczego**. Świadectwo pracy z dnia 01.04.1997 roku wskazuje, iż skarżący był zatrudniony w powyższym okresie na stanowisku **robotnika gospodarczego oraz konserwatora**. W dniu 7 i 8 kwietnia 1997 roku ubezpieczony odbył kurs szkolenia wstępnego na stanowisko robotnika gospodarczego. W dniu 7 kwietnia 1997 roku wnioskodawca ponownie został zatrudniony w (...) w M. na podstawie umowy o pracę na czas określony do dnia 30 kwietnia 1998 roku na stanowisko **robotnika gospodarczego**. Świadectwo pracy z dnia 04.05.1998 roku wskazuje, iż skarżący był zatrudniony w powyższym okresie na stanowisku **robotnika gospodarczego oraz konserwatora**. W angażu z dnia 23.05.1997 roku pracodawca wskazał, iż S. S. zatrudniony jest na stanowisku **robotnika gospodarczego**, takie też stanowisko wskazał pracodawca w kolejnej umowie o pracę zawartej ze skarżącym w dniu 7 lipca 1997 roku, zaś w angażu z dnia 30.04.1998 roku wskazano, iż ubezpieczony zatrudniony jest na stanowisku **konserwatora**.

Pracodawca skarżącego konsekwentnie więc w dokumentacji pracowniczej oznaczał stanowisko S. S. jako stanowisko **robotnika gospodarczego** i w ostatnim czasie zatrudnienia - **konserwatora**. Chronologicznie skompletowana dokumentacja, tworzona w przebiegu zatrudnienia pozwala dość precyzyjnie odtworzyć charakter pracy ubezpieczonego. Szczególny walor dowodowy tej dokumentacji wynika z faktu, że w przebiegu zatrudnienia ubezpieczony kilkakrotnie zawierał umowy o pracę, które to okoliczności były oczywiście nie do odnotowania przez świadków, którzy wskazywali na ciągły charakter pracy skarżącego. Dlatego też, w ocenie Sądu, w analizowanej sprawie Sąd uznał, że walor dowodowy dokumentów jest wyższy w porównaniu z dowodami osobowymi, jaki były zeznania świadków. Bezsprzeczne jest bowiem, że świadkowie nigdy nie będą pamiętać szczegółów minionego zatrudnienia współpracowników, zwłaszcza że wymaga się od nich odtworzenia faktów sprzed kilkudziesięciu lat. Dla sądu niezrozumiała jest argumentacja skarżącego, by pominać miarodajne dokumenty, chronologicznie gromadzone w aktach osobowych na przestrzeni lat i oprzeć ustalenia co do rodzaju zatrudnienia wyłącznie na zeznaniach świadków i przesłuchaniu ubezpieczonego. Przy takim rozumowaniu każde postępowanie dowodowe miałyby się z celem, a wyroki sądowe służyłyby potwierdzeniu roszczeń ubezpieczonych i to niezależnie od wiarygodności ich wywodów. Nadto takie postępowanie wypaczałoby sens prowadzenia dokumentacji pracowniczej i podważało wiarygodność każdego pracodawcy. Wszak pamiętać należy, iż w spawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawo do emerytury dowód z zeznań świadków ma służyć jedynie doprecyzowaniu charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, nie zaś jej ustaleniu w kontrze do zgromadzonej na przestrzeni kilku lat dokumentacji pracowniczej danej osoby.

W niniejszej sprawie świadkowie: H. B. (1) oraz J. P. zeznali, iż skarżący pracował w (...) na stanowisku kierowcy ciągnika tj. na stanowisku tożsamym z ich pracą. Znamiennym przy tym jest, iż świadkowie w dokumentacji pracowniczej posiadali zapis, iż zatrudnieni są na stanowisku kierowcy ciągnika, co stawia pod znakiem zapytania powód braku takiego zapisu w dokumentacji S. S. (dowód: zeznania świadka H. B. (1) k-41 00:27:26, J. P. k-41v. 00:41:07). Nadto zauważyć należy, iż świadek H. B. (1) zeznał, iż w (...) było tylko dwóch traktorzystów i tylko dwa

ciągniki, jednym jeździł on, zaś drugim kierował wnioskodawca (dowód: zeznania świadka H. B. (1) k-41 00:28:20-00:28:55). Tymczasem okresie od dnia 11.05.1992 roku do dnia 30.04.1998 roku w (...) pracował jeszcze świadek J. P., który także zatrudniony był na stanowisku kierowcy ciągnika (dowód: okazana na rozprawie legitymacja ubezpieczeniowa J. P. k-41v.).

W rozpatrywanym przypadku więc, w ocenie Sądu, dokumentacja pracownicza może stanowić miarodajne źródło ustaleń co do zasadniczej okoliczności spornej, tym bardziej, iż w aktach osobowych wnioskodawcy znajduje się jego wniosek o przyjęcie do pracy na stanowisko pracownika gospodarczego, takie też stanowisko widnieje na pozostałych dokumentach pracowniczych, w tym badaniu lekarskim dopuszczającym do pracy na stanowisku pracownika gospodarczego. W ocenie Sądu sprzecznym z zasadami logiki i doświadczenia życiowego byłoby przyjęcie, iż S. S. faktycznie wykonywał pracę diametralnie odbiegającą od tej wskazanej w dokumentacji, tym bardziej, iż miałyby ona polegać na kierowaniu pojazdami po drogach publicznych, co wiązało się z posiadaniem określonych uprawnień, odpowiedniego przeszkolenia w zakresie przepisów BHP oraz dopuszczenia do wykonywania powyższej pracy przez lekarza medycyny pracy. Trudno jest uznać, iż pracodawca skarżącego faktycznie zlecał mu pracę kierowcy bez dopełnienia jakichkolwiek formalności, tym bardziej, iż pracodawcą tym był Urząd (...).

Dlatego też, Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków: H. B. (1) oraz J. P. oraz ubezpieczonego, iż w spornym okresie pracy w (...) w M. wykonywał on pracę kierowcy ciągnika. Wszak w świetle treści art. 233 par. 1 KPC nie istnieje prawne domniemanie prawdziwości zeznań świadków, rzeczą Sądu orzekającego jest natomiast przedstawienie logicznej i zgodnej z zasadami doświadczenia życiowego argumentacji prowadzącej do wniosku o bądź to wiarygodności bądź też niewiarygodności tego dowodu (tak wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 1985 r., II URN 139/85, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - I Wydział Cywilny z dnia 14 sierpnia 2012 r., I ACa 37/12).

Sąd nie zaliczył także do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy **od dnia 7 kwietnia 1997 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku w (...) w M.** na stanowisku pracownika gospodarczego, albowiem poza gołosłownymi twierdzeniami samego wnioskodawcy, iż wykonywał w tym okresie zatrudnienia obowiązki konserwatora oczyszczalni, skarżący reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie przedstawił na potwierdzenie powyższej okoliczności żadnych dowodów. Wszak świadek H. B. (1) na pytanie pełnomocnika skarżącego charakter jego zatrudnienia w powyższym okresie stwierdził, iż nie posiada wiedzy na temat pracy wnioskodawcy „na oczyszczalni” (dowód: zeznania świadka H. B. (1) k-41v. 00:28:08). Brak zatem było podstaw, aby okres ten zaliczyć skarżącemu do pracy w warunkach szczególnych, opierając się jedynie na jego twierdzeniach, iż wykonywał prace tożsame do tych wykonywanych w okresie zatrudnienia od dnia 1 maja 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na stanowisku konserwatora oczyszczalni, objętych świadectwem pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując, ubezpieczony nie wykazał, aby w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych, dlatego też uznać należało, iż nie spełnił wszystkich wymaganych przepisami rozporządzenia warunków do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, wprawdzie ukończył 60 lat, wykazał okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy 25 lat, ale nie wykazał 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Wobec powyższego należy stwierdzić, że wydana przez organ rentowy decyzja jest zasadna, a żądanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Z tych względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.